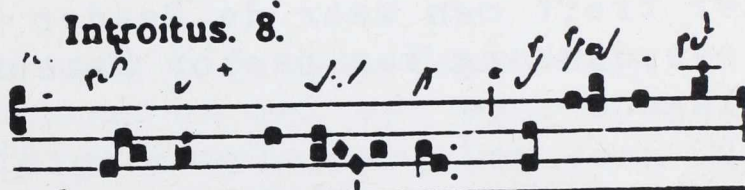

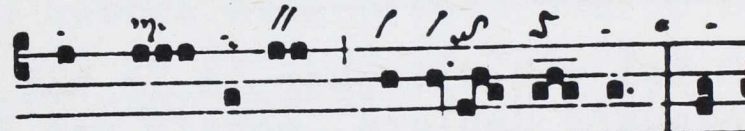
KERKORAAL

5^x Introitus. 8.

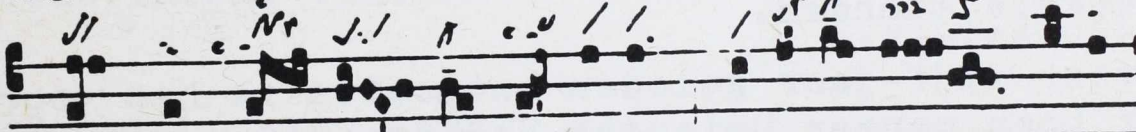
+ Aot.
Spiritus

PIRI-TUS Dómi-ni • replé-vit or-

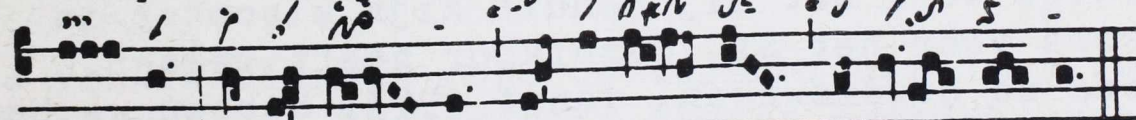
128

bem ter-rá-rum, alle-lú-ia; et

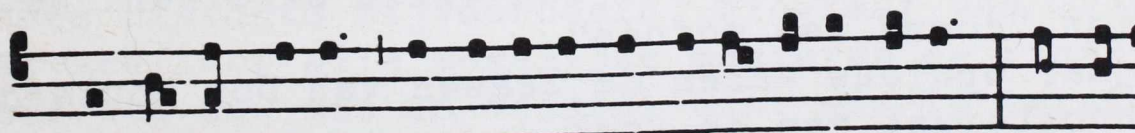

? of { 166
233

hoc quod cón-ti-net ómni-a, sci-énti-am habet

vo-cis, alle-lú-ia, al-le-lú-ia, alle-lú-ia.

Ps. Exsúrgat De-us, et dissipéntur in-i-mí-ci e-jus : • et fú-

K E R K O R A A L

Jaargang 1976. Nummer 4.
18-9-1976.

Redactie: J.v.Hout, R.v.d.Laar, J.Leenen, S.v.Lieshout,
J.v.Ommereen.

Redactieadres: Havenweg 2, Aarle-Rixtel.
tel. 04928-1512.

Kopij vóór 18 oktober.

VOORWOORD.

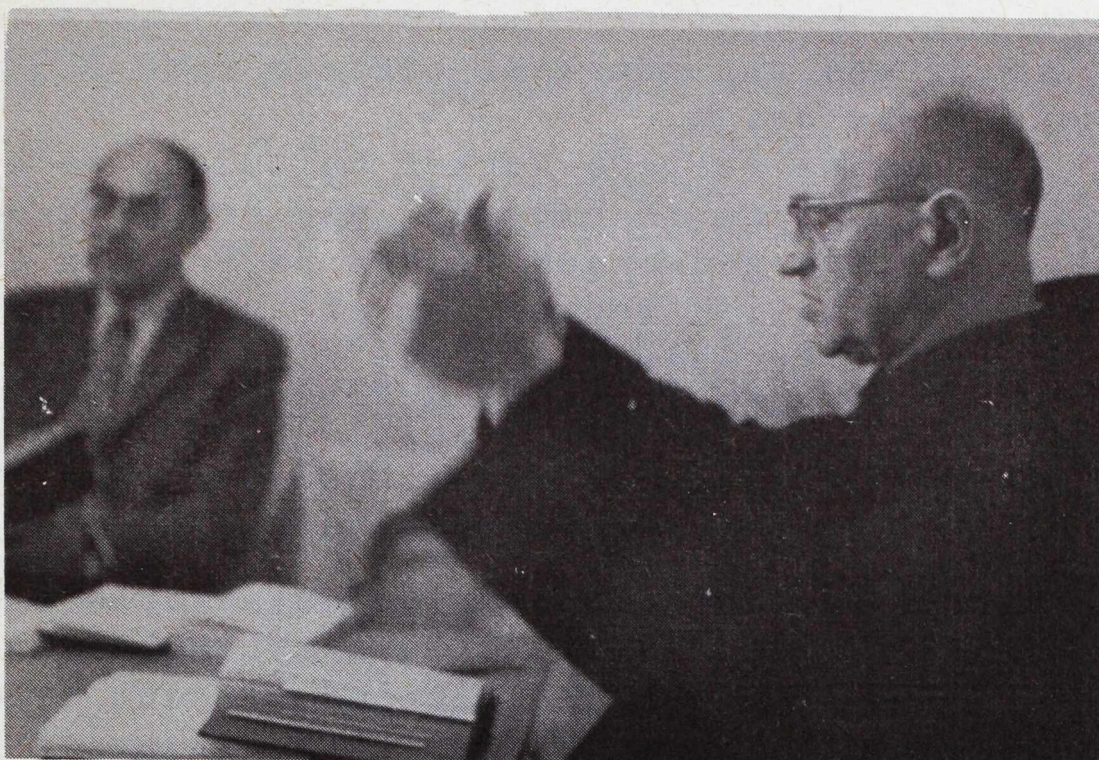
Met het In Memoriam van Dom Boulard, die nauw betrokken was bij de activiteiten van het Sint Jozefkoor, opent deze vierde "Kerkoraal". Verder treft men weer de Reader Gregoriaans aan als ook een overdenking van pastor Haasen over de boetevieringen.

Redactie.

IN MEMORIAM DOM BOULARD.

Op 10 mei van dit jaar is in het ziekenhuis van Le Mans Dom Edouard Boulard, monnik van Solesmes, op achtentestig-jarige leeftijd overleden na een ernstige ziekte van enkele maanden.

Ongeveer vijf jaar geleden ontmoette ik hem voor het eerst toen meneer Driessen hem aan mij voorstelde. Op dat moment werd eigenlijk de basis gelegd voor het geweldige werk dat hij vanuit zijn klooster in Solesmes voor het St. Jozefkoor heeft gedaan. Tijdens de studieweken, vanaf 1973, hebben we hem leren kennen als een bekwaam en prettig docent, die precies wist wat hij met ons wilde bereiken. Het moest zo zijn "comme les moines". Elk jaar opnieuw waren de lessen van Dom Boulard steeds het hoogtepunt van de week.

Zoals hij les gaf, zo zong hij ook. Eenvoudig, bescheiden, zonder opsmuk en met een enorme overgave, 45 jaar lang. De huidige koorleider, Dom Jean Claire; "Zo'n voorzanger wordt er maar één per eeuw geboren!"

Allen die hem gekend hebben zullen zich daarom ongetwijfeld aansluiten bij de deelnemers van de studierei van dit jaar, toen zij voor hem bij zijn graf gezongen hebben: Requiem aeternam dona eis Domine: et lux perpetua luceat eis.

S.v.Lieshout.

READER GREGORIAANS NUMMER III.

VELE WEGEN LEIDEN NAAR ROME! (2)

In de verwickelingen rond de verschillen in uitvoering: praktijk van het Gregoriaans tussen Noord-Europa en Zuid-Europa, spelen ook de geschiedschrijvers hun rol. Johannes Diaconus bijvoorbeeld, biograaf van Greg. de Grote, geeft op alle mogelijke manieren de Frankische zangers een duw mee in meestal niet mis te verstane bewoordingen als: noordelijke rabauwen met alpine lijven en zuip-kelen, die konden brullen als de donder of ratelen als vrachtwagens.

Waarschijnlijk zijn de uitlatingen van Johannes Diaconus terug te brengen tot een overdosis jalouzie.

Metz immers was als muzikaal centrum rond 880 veruit het meest belangrijk.

De strijd laaide volgens Notker Balbulus, de biograaf van Karel de Grote, zo hoog op, dat de Romeinse zangers die door de paus gedwongen werden de Franken te onder-richten, opzettelijk verwarring stichtten door hun leerlingen het verkeerde voor te zingen.

Zelfs komen in Metz gezangen voor die men van de Romeinen geleerd zou hebben, maar die de Romeinen zelf niet kenden!

Na 900 wordt de situatie iets duidelijker als het neumenschrift zich vanuit Metz verspreidt over heel christelijk Europa met als uitzonderingen: Milaan en Rome!

Milaan heeft haar eigen traditie weten te handhaven, zelfs tot op heden!

In Rome handhaafde men tot in de 13e eeuw een plaatselijke traditie. Paus Nicolaas III liet om een einde daaraan te maken alle zangboeken verbranden. Slechts 5 antifonalia bleven gespaard. Dat zijn nu de boeken waarin misschien de melodieën staan waarover zoveel verschil van mening is geweest tussen Metz en Rome. Om een indruk te geven van het verschil tussen de gezangen uit Metz en uit Rome, volgt hier de Communio "In splendoribus" uit de kerstnacht.

* *

Communio „In Splendoribus”

Greg. In splen-do-ri - bus san - - - - -cto - rum

Rom.

ex u - te - - ro an - te lu -

De vraag blijft hoe een en ander zich precies heeft afgespeeld. Konkrete bewijzen ontbreken in deze en het meest aannemelijk lijkt dat zowel Metz als Rome zich ontwikkelden vanuit een gemeenschappelijk vertrekpunt: het "protogregoriaans".

Rijst de vraag: hoe zou dat "protogregoriaans" geweest moeten zijn?

Dit is slechts bij benadering te bepalen.

Ter illustratie de Introitus van de Kerst-nachtmis zoals die in Milaan bewaard is gebleven.

** Evangelie - antifoon } Dominus dixit ad me.
Introitus

In vergelijking met de Gregoriaanse en Romeinse versie is de Milanese minder versierd en laat een zeer duidelijke opbouw zien. Dit zou kunnen betekenen dat deze versie dichter bij de oorspronkelijke melodie staat dan de Gregoriaanse en de Romeinse.

Als dit echter in de geest was van wat Chrodegang in Rome hoorde*, was hij wel erg snel tevreden gesteld. Vandaar dat sommige geleerden het niet uitsluiten dat in die tijd al een primitief soort meerstemmigheid zou zijn gebruikt: het "ison-zingen".

Dan zou Chrodegang misschien dit hebben gehoord.

**

Tussen alle theorieën over het Gregoriaans is deze visie op de herkomst ervan zeker een nadere bestudering waard!

* zie Reader Gregoriaans nummer II

**overgenomen uit: Hélène Wagenaar-Nolthenius, "Oud als de weg naar Rome? Vragen rond de herkomst van het gregoriaans". Mededelingen der Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen, afd. Letterkunde, Nieuwe Reeks deel 37, no. 1. Uitg. B.V. Noord-Hollandische Uitg. Mij.

Amsterdam 1974, 22 blz. Met grammofoonplaatje (uitverkocht).

BOETEVIERINGEN.

Het is niet gemakkelijk om precies te onderkennen in welke situatie de katholieken van Nederland nu verkeren als het gaat over de viering van vergeving en verzoening.

De periode van verandering en vernieuwing in de zestiger jaren drong de privé-biecht terug.

De boetevieringen zijn door veel katholieken met een gevoel van opluchting begroet. Als we dit jammer vinden, moeten we toch wel bedenken, dat er veel meer aan de hand is dan het opgeven van een kerkelijke praktijk.

De grote meerderheid van de katholieken heeft het loslaten van de biechtpraktijk ervaren als een bevrijding van een kerkelijk juk: een bevrijding van angst en schuldgevoelens. Het enige positieve van het privé-biechten was vroeger voor teveel katholieken alleen maar: het weer voor kortere of langere tijd gesust weten van hun angst- en schuldgevoelens. De behoefte aan privé-biecht verdween snel, ook onder priesters en religieuzen. De Pastoraal in ons land reageerde hierop met het aanbod van gemeenschappelijke boetevieringen, waarin het gemeenschapskarakter van de menselijke schuldigheid wordt benadrukt.

Ook ontvangen de juiste gesteltenis en de persoonlijke gerichtheid van de bekering een duidelijke beklemtoning; aan de verdieping van het gewetensinzicht wordt veel aandacht besteedt. In veel gevallen funktioneert de boeteviering wel goed, maar het is moeilijk om tot een goede vormgeving te komen: een viering die verzoening en vergeving beleeft. Voor te veel mensen is de boeteviering nog een vervangingsmiddel van de privé-biecht of zoals ze in de volksmond graag genoemd wordt "gezamenlijke biecht".

A.G.Haasen.

MEDEDELINGEN.

- Op zaterdag 13 november a.s. zal de Ward-vereniging een studiedag houden in Echt (L.), geheel gewijd aan het Gregoriaans.
Aan de hand van het praktisch bezig zijn zal de deelnemers een overzicht worden gegeven van de didaktiek van het Gregoriaans.
Deelname staat open voor iedereen die belangstelling heeft.
De kosten zullen ongeveer f 10,-- bedragen.
Inschrijving en inlichtingen: Ward-vereniging, Postbus 526 te Helmond.

- Op zaterdag 6 november a.s. zal er een avond worden gehouden in het Theo Driessen Instituut voor de "Amici Cantus Gregoriani" en belangstellenden.
Op deze avond, die de eerste is in het kader van een serie informatie avonden, zal een klein onderdeel van het Gregoriaans speciaal onder de loupe worden genomen.

Het programma ziet er als volgt uit:

18.30-19.30 uur	bijwonen van een repetitie van het St. Jozefkoor;
19.30-20.15 uur	gelegenheid tot het gebruiken van een verfrissing;
20.15-21.30 uur	aan de hand van door het koor gezongen fragmenten zal worden ingegaan op de aansluiting van de gezangen bij de lezingen en typering van de gezangen.

Iedereen is welkom.